

БУЛГАРСКА АCADEMIA НА КУЛТУРАТА	
ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЧЕСКИ ИСЛЕДВАНИЯ	
Изходящ №	дата 201
Входящ №	дата 04.06.2019г.
София 1113, бул. Шипченски проход 11/52, бл.	
тел.: 02/979 29 48; факс: 02/870 21 91	

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Румяна Андреева Чукова, секция „История на света и международните отношения в ново и най-ново време“, Институт за исторически изследвания при БАН, член на НЖ въз основа на заповед № 16/08. 05. 2019 г. на директора на ИИстИ

на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“

Дисертант: Катина Димитрова Йонева, редовен докторант в ИИстИ

Тема на дисертацията: *Външната политика на Кралство Швеция: Приемственост и трансформация в рамките на европейския интеграционен модел*

Област на висше образование: 2. Хуманитарни науки

Професионално направление: 2.2. История и археология

Научна специалност: Нова и най-нова обща история

Кратки биографични данни за кандидата

Катина Димитрова Йонева е родена на 09. 07. 1987 г. Тя е бакалавър по специалността „Европеистика“ от УНСС (2011) и магистър по „Културна антропология“ от СУ „Св. Климент Охридски“ (2013). През 2010 г. Катина Йонева е била на стаж в ЦДА и ДА „Архиви“. Още като студент тя проявява интерес към проблематиката, свързана с настоящата дисертация: взима участие в Седмата паневропейска конференция по международни отношения в Стокхолм, проведена под егидата на Стокхолмския университет и Европейския консорциум за международни отношения (септ. 2010); през 2012 г. участва в проекта „Студентски практики и награди“ в рамките на ОП „Развитие на човешките ресурси 2007-2013“ на ЕС с проучването „Homo Solaris“ в електронното списание за културологични изследвания „Семинар_BG“, завършил с дебат в ЦК „Червената къща“.

Изследователските интереси на Катина Йонева са ориентирани към областта на историята и външната политика на европейските страни, европейска интеграция, съвременна история, политика и култура на скандинавските страни, по-конкретно на Кралство Швеция, културна антропология и национални идентичности. Владее английски и немски език, ползва шведски език.

Данни за докторантурата

През декември 2013 г. Катина Йонева печели конкурс за редовен докторант към секция „История на света и международните отношения в ново и най-ново време“ в Института за исторически изследвания при БАН и през периода 2014 – 2017 г. е редовен докторант. Неин научен ръководител е доц. д-р Валентин Катранджиев от Дипломатическия институт към МВнР.

Колегата Йонева реализира в срок своята докторантска образователна програма, полагайки успешно всички задължителни минимуми. В края на обучението си тя представи за обсъждане в секцията първия вариант на дисертационното изследване, въз основа на който е отчислена с право на защита. След положените допълнително сериозни научно-изследователски усилия, колегата Йонева представи своята завършена дисертация, която беше обсъдена на разширено заседание на секцията, проведено на 16. 04. 2019 г. Въз основа на качествата на представения завършен изследователски продукт, единодушно беше взето решението да се даде ход на процедурата по защита на дисертационния труд за присъждане на ОНС „доктор“.

Реализирането на процедурата е в съответствие със ЗРАСРБ и неговия правилник, както и с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИстИ.

Нямам съмнение относно авторството и оригиналността на дисертационния труд на Катина Йонева.

Актуалност и значимост на темата

Дисертационният труд разработва уверено един актуален и доста неконвенционален за българската научна литература проблем: динамично развиващите се отношения между Кралство Швеция и Европейския съюз в контекста на европейския интеграционен модел. Така формулирана, тя е не само дисертабилна от гледна точка на науката, но притежава също огромен практико-приложен потенциал. В това отношение се съдържа един от основните приноси на настоящия труд: за първи път български изследовател предлага задълбочен, интердисциплинарен анализ на външната политика на скандинавската държава и проследява динамичните проблеми на специфичната шведска интеграция в Съюза. В България, която се явява югоизточната периферия на ЕС, другостта на Севера и проблемите на „скандинавската периферия“ са слабо познати и доста неразбираеми. Катина Йонева справедливо отбелязва, че поради различни причини от историческо, културно, религиозно и демографско естество скандинавските общности от европейското семейство остават пренебрегнати от научния интерес. Швеция обаче генерира важни послания в области като демократия, защита на правата на человека и равноправие между общностите и индивидите, специална малцинствена интеграционна политика, равенство и социална справедливост и, не на последно място, отправя идеи и инициативи за екологична защита и опазване на околната среда. Докторант Йонева подчертава, че именно тези креативни политики са важни за всички европейски страни и те трябва да бъдат популяризиирани.

Обща характеристика, структура и съдържание на дисертационния труд

Предложението за рецензиране дисертационен труд е в солидния обем от 389 печатни страници (375 с. основен текст и 14 неформатирани страници използвани документални източници и литература). Съдържанието е представено в класически вариант: увод, три глави и заключение. Предпочетен е проблемно-хронологичният подход при структурирането на изложението. Всяка от главите е разделена на

вътрешни параграфи и раздели, които представят основните аспекти на разглеждания научен проблем. Структурата е хармонична, логично последователна и обоснована и позволява в максимална степен да бъдат решени зададените изследователски цели и задачи. В края е приложен списък на използваните извори и литература, който е впечатляващ както със своя обем, така и с вешината на подбора. Преобладават документалните източници: официални информации, публикувани в сайтовете на институциите на ЕС, ООН и НАТО, също така на регионални организации и преди всичко – официални документи на кабинета и отделните институции на Кралство Швеция (МВнР, Шведските въоръжени сили и др.) Дисертантката е обърнала специално внимание на стратегическите програми, касаещи външна политика, политиката на сигурност и регионалното сътрудничество. Списъкът на използваните научни публикации – монографии и статии, също е впечатляващ (над 350 публикации). Логично е, че повечето заглавия са на английски, в по – малка степен на немски и шведски език. Докторант Йонева познава добре българоезичната литература, свързана с темата, в която преобладават преводните издания. В изложението са интегрирани диаграми, таблици и географски карти, които сполучливо допълват текста и онагледяват в синтезиран вид основни понятия и тези.

Методология на изследването:

Успешното реализиране на настоящия дисертационен продукт става възможно благодарение на подбора и прилагането на адекватни изследователски методи. Тъй като темата на дисертацията покрива научното поле на няколко хуманитарни дисциплини: история, международни отношения, политология и културология, то прилагането на комплексния интердисциплинарен подход е правилното решение. Основна роля играят проблемно-хронологичният анализ, добре използвани са възможностите на сравнително историческите методи: ретроспективен подход и сравнително исторически анализ, както и на историческия институционализъм, често прилаган в теорията на международните отношения. Докторантката е успяла да постигне полезен баланс, съчетавайки емпиричните с теоретичните методи. Верните изводи и обобщения са достигнати чрез използването на методи от теоретичната палитра: контент-анализ, факторен анализ и синтез, дедукция и индукция, моделиране и други. Крайният резултат от изследователските усилия на докторант Йонева е настоящият интегрален текст, в който хармонично се преплитат богатството от информация и идеи с концептуални обобщения и заключения.

Структурата на дисертацията

Увод: В синтезирана форма са представени основните хипотези, които са разработени в изложението. Аргументирани са изборът на темата, нейната актуалност и степента на разработеност на научния проблем в световната научна литература. Много точно са изведени обектът (външната политика на Швеция) и специфичният предмет на дисертацията - динамиката в реализирането на нейната приемственост и трансформация в контекста на европейския интеграционен модел. Изчерпателно и логично обосновано са представени изследователските въпроси и задачи, които трябва

да реализират целта на дисертационния труд: „да очертае шведската визия за осъществяване на външнополитическо взаимодействие в глобално, европейско и регионално направление“.

Още в самото начало Катина Йонева акцентира върху същностната дилема на шведската външна политика и шведския интеграционен модел в ЕС: небезконфликтната дихотомия между приемственост (традиционното, самовгълбяване, подчертано демонстриран неутралитет) и трансформация (необходимостта за адаптиране и развитие в контекста на световните тенденции). По отношение на ЕС външната политика на Швеция се характеризира с два стратегически важни компонента: сълюдяване на макромакрорамката, очертана от произтичащите от еврочленството задължения и на второ място, далеч по-ограничения, но не по-малко съществен: опитите да се прокарат важните за кралството национални решения на общоевропейско ниво.

Първа глава: „*Северът – една различна геополитическа перспектива*,“ има подчертано изразен исторически и културологичен характер. Нейната роля е да запознае читателя с шведската история и специфичната скандинавска идентичност, а също така да открие онези фактори, които исторически са разграничили региона от останалата част на Европа. Много добре е очертано мястото и ролята на Севера, който от една страна е локално обособен, но от друга страна е интегрална част от политическата, икономическата и културна общност на европейския континент. Авторката сполучливо подчертава, че идентичността е комплексно понятие и че чувството за уникалност се основава на сложна амалгама от индикатори, като всяка страна акцентира върху определен компонент въз основа на своята култура, език, манталитет, политическа мисъл и социална структура (с. 15). Постижение на авторката в тази глава е, че на базата на селективно подбрани исторически факти тя успява да открие спецификата в манталитета и идентичността както между скандинавците и останалите европейци, от една страна, така и между самите северни народи, от друга. Дистанцията спрямо традиционната католическа европейска културна идентичност е обусловена от протестантската традиция. За по-голяма яснота Катина Йонева е въвела основни историко-географски и цивилизационни понятия, свързани със Скандинавия. Проследява сложните отношения с европейските монархии и зараждането на шведския национализъм. По оригинален начин е представен погледът на европейските интелектуални среди към нордическата култура, започвайки от „скандинавския барок“ и „викингоманията“, които поставят началото на научния интерес към миналото на скандинавския регион.

Авторката е проследила е накратко вековните борби за надмощие още от епохата на викингите във вътрешно-континентално море. Географското положение и климата са онези естествени фактори, които обуславят геостратегическите интереси и традиционната външнополитическа ориентация. Тази теза е проследена конкретно в държавно-политическата история на шведската държава, белязана от редица превратности.

Отделен параграф в главата е посветен на сложните взаимоотношения между католическа Европа и протестантския Север, тъй като те диктуват външнополитическата ориентация на страната, заедно с посоките на шведската експанзия. Авторката проследява също събитията, свързани със зараждането на шведската държава, което се осъществява в остра конкурентна борба за територии и търговски пътища със съседните кралства. Проследени са амбициозните усилия на Швеция да се превърне в лидер на съюза на протестантските държави, което налага приемането на политически и социални реформи в епохата на новото време. Специално внимание е отделено на управлението на кралете Густав Адолф и Густав I Ваза. Подчертан е фактът, че за разлика от големите европейски монархии, Швеция още през XVIII век не само ограничава властта на монарха, но въвежда разделението на властите и дава правомощия на Държавния съвет, предоставящи същевременно политическа и религиозна свобода. Докторант Йонева анализира двете противоположни тенденции, белязали историята на шведската държавност: идеята за превръщането на Швеция в европейска велика сила и „постепенното осъзнаване на ползата от изолационизма като основен външнополитически дискурс“.

Катина Йонева убедително разглежда причините, довели до „здравословния“ външнополитически изолационизъм и формулирането на традиционния външнополитически неутралитет, който страната декларира неколкократно. Още Карл XIV аргументира политическата линия Швеция да играе важна роля в европейската политика, без да бъде пряко въвлечена във военни действия, което е характерно за периода от средата на XIX и целия XX век. Анализирани са основните причини, поради които страната не успява да съхрани напълно неутралитета си по време на двете световни войни и е принудена да преориентира своята външнополитическа доктрина и отбранителна стратегия.

Втора глава: „Швеция и ЕС“ можем да определим като сърцевината на дисертацията. Тя не само е най-обемна и най-богата в тематично отношение, но и анализира всестранно динамичните отношения между кралството и европейските институции. На първо място, задълбочено е проследено развитието на шведската политическа мисъл и влиянието, което отделните концепции оказват върху формирането и развитието на външнополитическа доктрина. Убедително са изведени външните фактори и вътрешнополитическите парадигми, които през отделните етапи моделират теориите. Влиянието на немската академична геополитическа традиция е особено силно в междувоенния период, а след това през епохата на „големия шведски геоцентризъм“ (1940 – 1960) и през периода на „отваряне“ за външни влияния (1960 – 1990) американските стратегически теории и политологични школи играят решаваща роля. Именно тогава шведската наука започва активно да се развива в полето на международните отношения със свои силни теоретични разработки, най-вече в областта на скандинавската регионалистика. Докторантката е анализирала редица вътрешно и външнополитически проблеми, предизвикващи дискусии в шведското общество за пътя на развитие и за постигане на „държавата на благодеянието“. Авторката е разгледала политическите влияния на европейския либерализъм,

неолиберализма и социалдемократическата мисъл, която намира особено радушен прием в традиционно егалистично настроеното шведско общество. Социалната държава се превръща в негов еталон. Изясnen е интересът към модела за „класово сътрудничество“ Салтсьобаден, който докторантката много точно определя като основен стълб на социалния мир в страната (с. 131). Също така е предложен оригинален отговор на въпроса защо „диктатурата на пролетариата“ не успява да се наложи в Швеция. Докторант Йонева много точно е анализирала вътрешнополитическите причини, предизвикали краха на шведския социален модел, които неизбежно довеждат до качествената промяна във външнополитическия курс на страната. Преломният момент за шведската система е 1976 г., когато профсъюзите официално се отказват от Салтсьобаден и предизвестяват падането от власт на четиридесетилетното социалдемократическо управление. Икономическата криза, с която не успяват да се справят представителите от целия политически спектър, налага кардинално решение, за да бъде спасен шведският идеал за „държава на благодеянието“.

В следващия параграф са проследени външнополитическите отношения на Швеция, чийто естествен притегателен център са европейските пазари. На базата на конкретни икономически данни докторантката проследява в исторически план развитието и смяната на външнотърговските приоритети. За разлика от политическата сфера, в областта на икономиката и търговията Кралство Швеция бързо се ориентира към европейска интеграция и още през 80-те години предприема курс към синхронизиране на законодателството си със страните от ЕИО. Поставен е акцент върху факта, че присъединяването на страната към ЕС на 1 януари 1995 г. провокира силен икономически растеж. Конкретно са анализирани проблемите, свързани с присъединяването към общия пазар, участието в ЕАСТ и ЕИП, който е определен като модел на паневропейски взаимоотношения и поредната важна стъпка в многопластовата интеграция на Швеция към европейското семейство (с. 150).

Специален параграф във втора глава е отделен на военното присъствие на Швеция по света и това е свързано с две основни причини – търсенето на пазари за високотехнологичното шведско оръжие и ефективната защита на националната сигурност. Поради политиката си на необвързаност, Швеция е принудена да развива мощна военна индустрия с оглед на близостта си до СССР. Специално внимание е отделено на дискусията в шведското общество за отношението към НАТО, на която Швеция не е член, но си партнира в рамките на международни мироопазващи мисии в качеството на член на Скандинавския от branителен съюз. Задълженията, произтичащи от еврочленството обвързват Швеция пряко с Общата политика на сигурност и отбрана като част от Северната бойна група.

В изложението не е оставено без внимание участието на Кралство Швеция в редица международни и регионални организации с разнородна насоченост, свързани с екологична защита, спазване на човешките права, ядрена енергетика, търговия и развитие и други, които допълват палитрата на външнополитическите приоритети на Швеция. Освен това в тази глава са намерили място редица слабо познати за българската аудитория външнополитически проблеми, какъвто е казусът със съмския

етнос, станал обект на дипломатическо напрежение между няколко северни държави, преди всичко заради ресурсното богатство на техните територии. Не по-малко екзотично звучи темата за особения интерес на шведската дипломация към африканския регион. Авторката обяснява този процес с желанието за международна еманципация и „замяна на стария „изолационизъм“ с новата „интернационализация“, през 60-те и 70-те години“, когато Швеция обръща поглед извън своите национални граници.

Важен акцент в изясняването на мястото и ролята на Швеция в Съюза е анализът на основните приоритети на Шведското председателство в началото на 2001 г., определено като второто най-важно събитие след присъединяването през 1995 г. Именно тогава, наред с останалите приоритети: околната среда и заетост, като основна външнополитическа цел е изведен разширяването на Съюза в източна посока, което пряко касае и нашата страна.

Трета глава: „*Външнополитически механизъм*“ разглежда конкретно проблемите, свързани с устройството и дейността на шведското външнополитическо ведомство. Прави впечатление шведският pragmatizъm, който е обединил под шапката на едно министерство няколко функции: демокрация и човешки права; външна политика и политика на сигурност; международно сътрудничество за развитие; търговска политика и насърчаване на инвестициите. Друга специфика на шведската външна политика, върху която е поставен акцент в изложението, е приоритетното отношение към защитата на човешките права, защитата на малцинствата и противодействието на дискриминацията. Анализирани са политиките спрямо приоритетните области, сред които изпъкват въпросите на Северното сътрудничество, с акцент върху шведската програма за Арктика и Северния морски път.

Искам да отлича параграфа „*Основни предизвикателства пред шведската външна политика след влизането на страната в ЕС*“, където, по мое мнение, докторантката е изложила убедително свои оригинални тези и обобщения. На преден план са изведени традиционната доктрина на неутралитет и ролята на медиатор, която Швеция се стреми да поема за предотвратяването на международни конфликти. Логично са обяснени също причините за евроскептицизма, популярен главно сред привържениците на лявото политическо пространство на шведското общество. Той се допълва от т. нар. „синдром на страх от супер силите“. В главата са проследени конкретните събития и стъпки, предшестващи присъединяването на Швеция към ЕС.

Ценен източник на информация са ретроспективните анализи на отношенията със САЩ, Русия, Китай и съседните държави. Проследена е също еволюцията в двустранните и регионалните отношения след влизането на страната в ЕС. В тази нова роля Швеция разширява своята външнополитическа стратегия към регионите Африка, Близък изток и Латинска Америка, към които демонстрира сериозен интерес още от 70-те и 80-те години. Друг важен принос на докторантката е разработването на проблема Северен морски път в контекста на очертаното стратегическото шведско присъствие в световното корабоплаване и морската търговия. Докторант Йонева е отделила специално внимание на още един съществен външнополитически приоритет –

изучаването и усвояването на Арктическия континент, където Швеция е една от водещите нации, изготвила собствена стратегия (2011 г.). В сферата на регионалните отношения с особена важност за Швеция са „успехите и провалите“ в Северното сътрудничество и на тази тема докторант Йонева е посветила отделен параграф. Тя представя изчерпателна информация за участието на скандинавските и балтийските държави в различни регионални формати и инициативи, коректно очертава успешно разрешените проблеми, но и набелязва настоящите и бъдещите сфери на напрежение.

В заключението са изведени всички ценни концепции, до които докторантката достига в своето пространно изложение. Те са формулирани на високо научно ниво и действително представляват венец на изследователските ѝ усилия. Тезите на авторката са в максимална степен верни и добре аргументирани. Катина Йонева извежда на преден план тезата, че компромисът, който скандинавската държава прави за влизане в ЕС е продуктуван от прагматизма, но е белязан от евросkeptицизма и нежеланието за цялостно включване в многопластовия модел на ЕС. Тази „непълна адаптация“ фактически моделира отделните аспекти на шведския стратегически поглед във всяка сфера на обществено-политическия живот.

Езикът: Специално искам да наблегна върху една от впечатляващите черти на дисертацията: Тя е написана на коректен, елегантен и в същото време научно издържан български език. Текстът е много четивен и увлекателен. С лекота се възприемат анализираните сложни политически и икономически процеси. Това, само по себе си, е предпоставка за бъдещия интерес към труда от страна на разнородна читателска аудитория.

Публикации и автореферат

Авторефератът представя в синтезирана форма актуалността на разработената тема, обекта, предмета, целите и основните изследователски задачи, съдържанието, методологията на изследването и основните тези в дисертацията. Коректно са представени приносите на труда, които изцяло приемам. Освен това авторката аргументирано е представила ограниченията, които неизбежно се явяват в дисертационното изследване: с оглед на поставените цели и задачи, тя е ограничила своя изследователски фокус до анализа на промените в шведската външна политика, които пряко се отнасят до европейската интеграция. Аналогично анализът на икономическите фактори във втора глава също е сведен до промяната в приоритетните области, които касаят регионалните и европейските инициативи. В трета глава е разглеждана шведската външна политика само в регионите със „силно присъствие и дълготрайни интереси“.

Вниманието на Катина Йонева към предизвикателствата на съвременните международни отношения надхвърля рамките на настоящата дисертация. Свидетелство за това са нейните участия с доклади на английски език в четири международни научни конференции, организирани съвместно от Института „Конфуций“ и катедра „Китаистика“ към ФКНФ на Софийския университет. Фокусът на нейния изследователски интерес е ориентиран към взаимовръзката между китайската

стратегическа програма „Път на коприната“, ЕС и Скандинавския регион. По същата проблематика тя участва и в международния семинар „European Perspectives on China’s New Silk Road“ в Брюксел (1915).

Докторантката е представила за рецензиране четири статии, свързани пряко с темата на дисертацията – три на английски език и една на български език, които са публикувани в авторитетни научни издания. Те се отличават с оригинално съдържание и новаторски поглед, освен това отварят нови ниши в нейните творчески планове.

Критични бележки и препоръки

Макар че този аспект е задължителен елемент от рецензията, аз смяtam да игнорирам „критичните бележки“, поради няколко причини: Докторантката се е отнесла с нужното внимание и респект към всички бележки и препоръки, които бяха отправени на вътрешното обсъждане и добросъвестно се е съобразила с тях. В резултат на това трудът е добил шлифован завършек. Изхождайки обаче от неговата научна и научно-приложна стойност, горещо препоръчвам скорошно му публикуване в монографичен вид. Това не само би обогатило скромната ни научна литература по проблемите на съвременната скандинавска история и политика, но би допринесло за издигането на професионалната експертиза на служителите в съответните български институции и би оказало положителен ефект върху нивото на преподаване в съответните университетски специалности. В тази връзка бих препоръчала съкращаване на онези части от дисертацията, които нямат пряко отношение към темата и „разводняват“ изложението. Имам предвид главно първа глава, където историческата енциклопедичност на места идва в повече и във втора глава – параграфите, разглеждащи историята на световни организации като ЕАСТ и ЕИП. Алтернативен вариант е публикуването на няколко монографии, които да ползват за основа информацията от настоящия дисертационен труд. Отправената препоръка в никакъв случай не хвърля сянка върху високия стандарт и приносния характер на ръкописа.

Приноси и достойнства на дисертацията

Дисертацията на Катина Йонева притежава изцяло приносен характер в редица отношения. Към вече очертаните по-горе в изложението приноси, бих акцентирала още веднъж върху следните характеристики на труда, които нагледно илюстрират високото академично ниво на изследването:

1. Дисертацията представлява задълбочено интердисциплинарно изследване без аналог в българската научна литература, което анализира комплексно съвременната шведска идентичност и функционирането на шведския социално-политически, икономически и културен модел. В настоящото дисертационно изследване за първи път намират място редица теми и проблеми, които са пионерни за българската аудитория;
2. Осъществен е задълбочен и всеобхватен анализ на шведската външна политика в исторически и съвременен контекст. Достоверно е проследена смяната на концепциите и геостратегическите визии през отделните епохи. Изведени са ясно и

обосновано отличителните белези и приоритетите на шведската външна политика: прагматичен изолационизъм, активен неутралитет, медиаторска роля и повишен афинитет към защитата на околната среда, защитата на правата на човека и малцинствените общности.

3. Комплексно и задълбочено е анализиран специфичният модел на шведския евроинтеграционен процес. Убедително са представени различните негови страни: както ползите от еврочленството за икономиката, търговията, научното и културно сътрудничество и международния авторитет на Кралството, така и негативите на евроскептицизма, оказващ влияние във вътрешнополитически план.

4. Анализирани са конкретните външнополитически инициативи на Кралство Швеция в глобален, европейски и регионален мащаб. Специално място е отделено на активната външнополитическа дейност на страната в скандинавския регион и на нейните амбициозни усилия да играе водеща роля в перспективни геостратегически инициативи (Арктически съвет).

5. Дисертационното изследване обогатява българския научен мироглед с познания за вътрешнополитическия живот на Кралство Швеция. Обект на задълбочен анализ са уникалният шведски социален модел и развитието на политическата мисъл, политическата система и институционалното устройство, по-конкретно това на външнополитическото ведомство.

6. Дисертацията поставя в различна светлина проблема за център и периферия в общата европейска идентичност. Очертава различната перспектива на скандинавския регионализъм и неговото достойно място като един от стълбовете на европейската цивилизация. Изследването на Катина Йонева не само разширява кръгозора за Севера като цяло и за Швеция - конкретно, но провокира много размисли за същността на Европейския съюз, за устойчивостта на пъстрата мозайка от регионални и национални идентичности, която се намира пред изпитание при всяка следваща вълна на разширяване на Съюза.

7. Настоящият дисертационен продукт задълбочава познанията на експертната общност по политиките на ЕС за европейска интеграция. Еволюцията на европейския интеграционен модел изглежда различно от Стокхолм и София, а това, само по себе си, е предпоставка не само активно да се интересуваме от „другата периферия“, но и да скъсяваме разстоянията в Съюза чрез общи цели и политически инициативи.

Обобщена оценка на дисертационния труд

Докторант Катина Йонева демонстрира умения да анализира, да прави аргументирани изводи и заключения и да предлага оригинални обобщения и препоръки. Начинът, по който тя разработва настоящата интердисциплинарна тема на дисертацията свидетелства за наличието на комплексни, задълбочени и системни знания, които тя притежава в областта на съвременната история, политологията и европеистиката, както и за високата степен на познаване на институциите на ЕС, на

Кралство Швеция и скандинавския регион като цяло. Демонстрираната изследователска добросъвестност и систематичност са отлична препоръка за нейната бъдеща перспективна академична кариера.

Заключение

Гореизложеното ми дава основание да направя еднозначното заключение, че рецензираният дисертационен труд напълно отговаря на изискванията и критериите в Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Института за исторически изследвания при БАН. Налице е сериозен академичен труд с подчертано приносен научен и научно-приложен характер, който допринася за развитието на високите академични стандарти и експертиза в областта на историята на международните отношения и външната политика. Без колебание **подкрепям** присъждането на Образователната и научна степен „доктор“ на Катина Димитрова Йонева и си позволявам да призова останалите колегите от уважаемото научно жури също да гласуват положително.

гр. София,

31.05.2019 г.

Подпись:

(доц. д-р Румяна Чукова)